

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ У БАНКАХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Тези присвячено визначанню ролі фінансового контролінгу у банках в умовах воєнного стану та визначено, що фінансовий контролінг дозволяє інтегрувати на системній основі всі ключові аспекти управління ризиками банків. Рекомендовано звернути увагу за необхідність проводити фінансовий контролінг на оперативному, тактичному та стратегічному рівнях, що забезпечить необхідність вживати корекції управлінських впливів тощо.

Ключові слова: банки, управління, фінансовий контролінг, результат.

Банківська система України з початку повномасштабного вторгнення зіткнулась з економічними та соціальними викликами, що не могло не позначатись на фінансових результатах банків. Оскільки функціонування банків в таких умовах є дуже обмежено кількісними та якісними параметрами, тому, для управління усього спектру ризиків в умовах воєнного стану роль фінансового контролінгу в банках ризиків, набуває велику роль як для забезпечення ефективності діяльності, так і фінансової стійкості банків.

За визначенням авторки Шульги Н.П. «...функціональні позиції фінансового контролінгу у банках у закордонній практиці інтегрують наступні напрями: бюджетування; стратегічне та оперативне планування; внутрішнє звітування; інвестиційні розрахунки; внутрішній та зовнішній контроль; управління ліквідністю; податкове планування та управління; страхування; управління дебіторською заборгованістю; внутрішній аудит; інформаційне оброблення» [1]. Як ми бачимо, авторка підтверджує, що фінансовому контролінгу в банках необхідно приділяти значну увагу на усіх рівнях управління діяльністю банків, роль якого є у виявленні як сприятливої, так і несприятливої зміни кількісних та якісних параметрів за сформованою системою цільових орієнтирів, лімітів, індикаторів стратегічного, тактичного та оперативного рівнів управління з метою нейтралізації негативних наслідків або використання можливостей, до яких можуть призвести результати вже прийнятих рішень, або зміни в операційному середовищі функціонування.

Після фінансової кризи 2008-2009 рр. в Україні, вітчизняні банки вже мають досвід створювати окремі технологічні елементи ризик-менеджменту при управлінні діяльністю банків в умовах невизначеності, але в сучасних умовах виникає потреба у поглибленому проведенні фінансового контролінгу у банках, який би гармонійно поєднував у процесі управління ризиками, з якими пов'язаний рух грошових потоків, їх планування, регулювання, контроль, банківську політику та стратегію тощо.

Вважаємо, що обов'язковим елементом фінансового контролінгу у банках в умовах воєнного стану є моніторинг індикаторів зовнішніх та внутрішніх чинників, що змінюють кількісні та якісні параметри діяльності банків, оскільки саме вони впливають на досягнення цілей управління, відхилення фактичних параметрів показників банків від встановлених планами оперативного, тактичного та стратегічного рівнів, обумовлюють необхідність вжиття коригувальних управлінських впливів тощо.

Зазначимо, що Національний Банк України авансував, що «протягом 2023 року провести оцінку стійкості банків, щоб з'ясувати коректність відображення якості кредитного портфеля, достатність формування резервів та оцінити реальний розмір регулятивного капіталу. За результатами оцінки буде визначено строки для відновлення банками капіталу, стратегію роботи з непрацюючими активами, графік скасування тимчасових регуляторних послаблень» [2].

На нашу думку, сьогодні надважливо приділяти увагу вивченню наявних загроз, які можуть викликати ще більш відхилень показників банків з точки зору їх контрольованості та керованості суб'єктами управління. По-перше, це неконтрольовані причини, які пов'язані з операційним середовищем, в якому банки здійснюють діяльність та в якому формують свої показники, але не менш важливими є контрольовані причини, а саме відхилення, які можуть виникнути в результаті планування грошових потоків та, до певної міри, пов'язані з помилками в процесі складання прогнозів та відхилення, що можуть виникати при реалізації планів та результату діяльності банків. Тому вірно встановлені причини відхилень дадуть можливість не тільки оперативно виявити проблеми, що вплинуть на досягнення кінцевих цілей управління та вчасно зреагувати на них, але й дозволять визначити, наскільки кардинальні зміни слід вносити в діяльність або заплановані показники, щоб забезпечити фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.

Підсумовуючи вищесказане можна зробити висновок, що визначена роль фінансового контролінгу в банках в умовах воєнного стану дозволить відстежувати недоліки в управлінні діяльності банків, обґрунтовано планувати та прогнозувати грошові потоки (вхідні та вихідні), забезпечувати досягнення поставлених цілей, зокрема досягти планового рівня ефективності, не порушуючи фінансову стійкість та підтримуючи необхідний рівень ліквідності; забезпечити стійке функціонування під час воєнного стану та нестабільності операційного середовища функціонування.

Список використаних джерел:

1. Шульга Н. П. Банківський контролінг : підручник. Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2011. 438 с.
2. Банки в умовах тривалої війни зберегли довіру клієнтів, високу операційну ефективність та прибутковість. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-v-umovah-trivaloyi-viyeni-zberegli-doviru-kliyentiv-visoku-operatsiynu-efektivnist-ta-pributkovist--oglyad-bankivskogo-sektoru> (дата звернення: 01.04.2023).